

Stanovisko

Rady pro výzkum, vývoj a inovace k návrhu programu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací Technologické agentury České republiky „Návrh Programu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací GAMA“

I. Způsob předložení návrhu

Návrh upraveného programu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací GAMA (dále jen „Program“) zaslala svým dopisem předsedkyně Technologické agentury České republiky (dále jen „TA ČR“) Ing. Rut Bízková ze dne 5. února 2013 č. j. TACR/830/2013.

Návrh byl předložen Radě pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „Rada“) ke stanovisku podle § 5 odst. 2 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) a v návaznosti na stanovisko Rady č. j. 18017/2012-RVV ze dne 25. ledna 2013.

II. Způsob projednání návrhu

Návrh programu byl projednán a stanovisko Rady bylo schváleno na jejím 280. zasedání konaném dne 22. února 2013.

III. Soulad se zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Rada hodnotí splnění požadavků na obsah návrhu programu, stanovených § 5 odst. 2 zákona na nové programy výzkumu a vývoje takto:

Identifikační údaje programu

Název programu je „**Návrh Programu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací GAMA**“.

Rada přiděluje programu pro účely evidence v Informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací identifikační kód „**TG**“.

Poskytovatelem účelové podpory podle zákona bude Technologická agentura České republiky („dále jen „poskytovatel“).

Členění na podprogramy – program bude členěn na dva podprogramy, které se od sebe odlišují způsobem realizace i možnými příjemci podpory.

První podprogram (dále jen „PP1“) je zaměřen především na podporu ověření možností využití výsledků výzkumu, které vznikají ve výzkumných organizacích, které mohou být jedinými příjemci podpory v tomto podprogramu. PP1 je rovněž orientován na systémovou podporu fáze výzkumu a vývoje, která začíná dosažením prakticky využitelného výsledku výzkumu a vývoje a končí ověřením možnosti jeho komerčního využití ve formě modelu, funkčního vzorku či prototypu.

V druhém podprogramu (dále jen „PP2“) budou podporovány projekty experimentálního vývoje realizované ve spolupráci výzkumných organizací a podniků a zahrnující dokončení funkčního prototypu, ověření jeho vlastností, ověření zkušební série a posouzení veškerých technologických, ekonomických, sociálních, zdravotních a dalších dopadů inovovaného

výrobku, resp. služby. Příjemci PP2 mohou být pouze podniky a výzkumné organizace se jej mohou účastnit pouze jako další účastníci projektu.

Termín vyhlášení a doba trvání – poskytovatel v návrhu programu předpokládá dobu trvání v období 2014 až 2019, tj. 6 let.

Veřejná soutěž ve výzkumu, vývoji a inovacích (dále jen „veřejná soutěž“) na výběr projektů do programů bude vyhlášena poprvé v roce 2013 se zahájením poskytování podpory v roce 2014 a následně by měly být veřejné soutěže vyhlašovány každoročně. (V PP1 v letech 2013 až 2016 se zahajováním poskytování podpory v letech 2014 – 2017 a u PP2 v letech 2013 až 2017 se zahajováním poskytování podpory v letech 2014 až 2018.)

Celkové výdaje a výdaje z veřejných prostředků na uskutečnění programu v jednotlivých letech – poskytovatel navrhuje **předpokládané výdaje ze státního rozpočtu na roky 2014 až 2019 ve výši 1 798 mil. Kč** (z toho v roce 2014 ve výši 104 mil., v roce 2015 ve výši 226 mil. Kč, v roce 2016 ve výši 352 mil. Kč, v roce 2017 ve výši 392 mil. Kč, v roce 2018 ve výši 365 mil. Kč a v roce 2019 ve výši 359 mil. Kč).

Celkové výdaje na řešení programu jsou plánovány ve výši 2 770 mil. Kč (z toho v roce 2014 ve výši 169 mil. Kč, v roce 2015 ve výši 358 mil. Kč, v roce 2016 ve výši 547 mil. Kč, v roce 2017 ve výši 583 mil. Kč, v roce 2018 ve výši 560 mil. Kč a v roce 2019 ve výši 553 mil. Kč.)

Návrh programu předpokládá použití neveřejných zdrojů ve výši 972 mil. Kč, což představuje 35 % z celkových předpokládaných výdajů na řešení programu.

Návrh programu rovněž obsahuje členění výdajů na dva podprogramy.

Stanovení nejvyšší povolené míry podpory a její odůvodnění – uvedena. Nejvyšší povolená míra podpory je 100 % pro PP1 a 55 % pro PP2. Očekávaná nejvyšší míra podpory za Program je 65 %.

Nejvyšší povolená míra podpory pro jednotlivé podprogramy je zdůvodněna v kapitolách 9.1.8 a 9.2.7. návrhu Programu.

Specifikace cílů programu – uvedena obecně pro celý program. „*Hlavním cílem programu je podpořit a významně zefektivnit transformaci výsledků výzkumu a vývoje, dosažených ve výzkumných organizacích a/nebo ve spolupráci mezi výzkumnými organizacemi a podniky, do podoby praktické aplikace umožňující jejich komerční využití a podpořit tak jejich zavedení do praxe. K cílům programu patří také zajistit tvorbu výsledků výzkumu a vývoje vedoucí k inovacím s vysokou pravděpodobností jejich komercializace a tím stimulovat inovace v podnicích (zejména malých a středních) s využitím výsledků výzkumu a vývoje vzniklého s podporou veřejných zdrojů ve výzkumu a vývoji.*“

Specifikace cílů podprogramů – uvedeny pro každý z podprogramů jako obecný cíl.

U návrhu PP1 je uvedeno: „Vlastní aplikace poznatků cílem PP1 není. Naplnění cílů PP1 povede k efektivnějšímu využití veřejných prostředků vložených do VaV a nepřímo k posílení ekonomické výkonnosti VO, růstu konkurenceschopnosti hospodářství a společnosti ČR a zvýšení kvality života jejích obyvatel.“

Obecným cílem PP2 je zvýšení množství výsledků výzkumu a vývoje dosažených s veřejnou podporou uplatněných v praxi. PP2 obsahuje také pět specifických (a následně vyhodnotitelných) cílů.

Odůvodnění cílů programu a podprogramů – rámcově je za celý program uvedeno v části Srovnání současného stavu v České republice a v zahraničí.

Srovnání se současným stavem v České republice a v zahraničí – uvedeno.

Očekávané výsledky programu – uvedeny pro každý podprogram.

Očekávané přínosy programů – uvedeny pro každý program.

Náležitosti materiálu do vlády - návrh programu obsahuje všechny náležitosti materiálu pro jednání vlády.

IV. Soulad s Rámcem Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (Ústřední věstník Evropské unie 2006/C 323/01)

Rada není oprávněna posuzovat návrh programu z pohledu slučitelnosti veřejné podpory na program vynaložené se společným trhem Evropského společenství. Je ovšem oprávněna posoudit, zda při přípravě návrhu programu byla ze strany poskytovatele – předkladatele respektována ustanovení a požadavky Rámce společenství pro státní podporu ve výzkumu, vývoje a inovacích (dále jen „Rámec“).

Kategorizace charakteru výzkumu (dle článku 2.2 Rámce) – uvedeno, řešené projekty budou zaměřeny na aplikovaný výzkum a experimentální vývoj.

Předpokládaný počet příjemců a jejich předpokládané zařazení do kategorií (dle článku 2.2 Rámce) – uveden předpokládaný počet příjemců v členění podle jednotlivých kategorií.

Motivační účinek (dle článku 6 Rámce) – je definován.

Návrh programu obsahuje dostatek informací, aby bylo možné následně posoudit jeho soulad s Rámcem. V návrhu programu poskytovatel uvádí, že **program bude vyňat z oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU**, neboť splňuje podmínky Nařízení Komise, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách) - Úřední věstník Evropské unie L214, 9. srpna 2008, s. 3 - 47.

Zásadní připomínka:

Vzhledem k zaměření podprogramu PP2 a stanovené cílové skupině se Rada domnívá, že nemůže být aplikována bloková výjimka.

Rada doporučuje, aby byl Program notifikován Evropskou komisí.

V. Souhrnné věcné zhodnocení návrhu programu Radou včetně připomínek

1. Obecně k materiálu

Návrh programu vychází z poslání TA ČR připravovat a implementovat programy aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které přispívají ke zvyšování konkurenceschopnosti a k hospodářskému růstu ČR.

Navrhovaný program je zaměřen na podporu ověření výsledků výzkumu a vývoje, jejich praktické uplatnění a přípravu následného komerčního využití. Svým zaměřením tento program doplňuje a navazuje na stávající programy státní podpory, včetně specifických výzev Operačních programů Strukturálních fondů EU. Jeho výhodou je možnost přispívat i na projekty pražských výzkumných organizací.

V předkládací zprávě je uvedeno, že navrhovaný program je zpracován v souladu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací a realizován bude v souladu s Národními prioritami orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které byly přijaty usnesením vlády ze dne 19. července 2012 č. 552.

Poznámka:

Vláda ČR schválila usnesením ze dne 20. prosince 2012 č. 936 opatření vlády České republiky pro zlepšení podmínek rozvoje hospodářství, podporu podnikání a zaměstnanosti. V rámci opatření č. 12, které má vysokou prioritu, je úkol: "Realizovat program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje pro potřeby průmyslu za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR; připravit náhradu programu TIP, případně programu ALFA, s novými pravidly".

Gestorem za plnění tohoto úkolu je RVVI ve spolupráci s MŠMT, MPO, MF a TA ČR.

Podle vyjádření předsedkyně TA ČR Ing. Rut Bízkové, které zaslala dopisem č. j 1353/2013 – RVV ze dne 4. února 2013 navrhovaný Program částečně nahrazuje program ALFA/ TIP, a to v částech, které se týkají experimentálního vývoje, tedy v PP2.

Při projednávání návrhů státního rozpočtu na roky 2014 – 2016 se zástupci rozpočtové kapitoly bude zohledněn aktuální stav přípravy navrženého Programu.

1. K části 2 – Právní rámec programu

Připomínka:

Rada požaduje změnit poslední odstavec na znění:

„Program bude naplňovat Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které byly přijaty usnesením vlády ze dne 19. července 2012 č. 552. Rovněž bude v kombinaci s ostatními programy TA ČR naplňovat systémové opatření „Podporovat inovační proces jako celek“, dále pak systémová opatření „Posílit spolupráci mezi akademickým výzkumem, vysokými školami, aplikovaným výzkumem a aplikační sférou“ a „V podporovaných projektech položit důraz na diseminaci jejich výsledků, včetně popularizace“.

2. K části 9.2 Podprogram 2 – podpora komercializace výsledků VO

Připomínka:

V rámci PP2 se předpokládá přímá podpora podniků ze státního rozpočtu. Rada nepovažuje tuto formu přímé podpory podniků za žádoucí. (Česká republika se řadí mezi státy s nejvyšším podílem podpory výzkumu v soukromém sektoru ze státního rozpočtu.)

V podprogramu PP2, kde příjemcem je podnik, je průměrná výše podpory podniků na jeden projekt 4 mil. Kč. V podprogramu PP1, kde příjemcem je VO, je průměrná podpora na jeden projekt jen 800 tis. Kč (str. 4 Předkládací zprávy).

Rada požaduje lépe objasnit podmínky podpory podniků v rámci PP2.

VI. Vztah návrhu programu k Národní politice výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015

Rada hodnotí soulad a vztah návrhu programu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015 takto:

- Program není v rozporu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015.

VII. Vztah k Národním prioritám orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

V předkládací zprávě i v materiálu je uvedeno, že navrhovaný program je zpracován v souladu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací a realizován bude v souladu

s Národními prioritami orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které byly přijaty usnesením vlády ze dne 19. července 2012 č. 552, které ukládá všem poskytovatelům zpracovat Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací do všech připravovaných programů a podporovat z veřejných prostředků pouze ty aktivity, které naplňují schválené cíle. Toto se ale neodráží v materiálech předložených Radě, které bude nutné změnit.

Zásadní připomínka

Úkol uložený usnesením vlády k Národním prioritám orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ze dne 19. července 2012 č. 552, se neodráží v předloženém Programu.

Do sekce 16 - Hodnocení návrhů projektů, částí 16.2.1 a 16.2.2 návrhu Programu je třeba doplnit jako nezbytné kritérium to, že návrh projektu musí naplňovat nejméně jeden (a to zcela konkrétní) ze schválených cílů Priorit.

VIII. Připomínky a doporučení

Konkrétní připomínky k jednotlivým částem návrhu programu jsou uvedeny v části V. tohoto stanoviska.

Další připomínky a doporučení:

- Rada doporučuje nastavit v navrženém Programu průběžné přehodnocení s ohledem na zaměření Programu a předpokládané zaměření budoucích nových operačních programů Výzkum, vývoj a vzdělávání a zejména Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.

V případě, že by se zaměření operačních programů s programem Gama překrývalo, bylo by vhodnější využít prostředky státního rozpočtu na kofinancování operačních programů. Přitom cíle programu by byly zachovány.

- Rada doporučuje poskytovateli doplnit materiál o seznam užitých zkratk a zavedené zkratky v dokumentu používat.

IX. Závěr

- Rada souhlasí s návrhem Programu a po zpracování připomínek doporučuje předložit návrh programu vládě.

V Praze dne 13. února 2013